

Lépésről lépésre szeretnénk volna megérteni a Benedek Elek Pedagógiai Líceum elemi osztályaiban működő step by step módszert. Csütörtök reggel nyolckor még a csipa is aludna a szemünkben, amikor a gyerekek már tiszta tekintettel néznek **Lőrincz Tünde** tanító nénire. Vidáman érkeznek be az osztályterembe. Hátizsákjukat az oldalt találhatók, táskatároló polcra helyezik, majd lekuporodnak a szőnyegre. Kilencen jelentkeznek a reggeli üzenetre a második osztályban, de sajnos csak négyen kerülhetnek sorra.

Hogy mi a reggeli üzenet? Az óvodai és az iskolai napirend reggeli szakaszának egyvelege. Rituális napindító, amelynek nagyjából a következő szakaszai vannak:

Előbb a szolgálatos kiáll a táblához, és az öröknaptár segítségével elmondja a mai dátumot, milyen nap és milyen évszak van. A keltezésben található számjegyekkel matematikai műveleteket is szoktak végezni, ez ma elmarad, mert sokan jelentkeztek, hogy egy, az osztály által kiválasztott téma alapján előadják rövid dolgozatukat.

Nálatok vannak-e állatok?

A reggeli üzenet megtartására a gyerekek érkezési sorrendben felírják a nevüket a táblára, majd ugyanebben a sorrendben ülnek ki a mágneses tábla elé. A madarak a téma, Péter a flamingóról, Bogi arról beszél, hogy hallható-e a madárdal Beethoven zenéjében. Együttal megbeszélik, ki volt Beethoven.

Gyopi a tegnapi napjáról írt naplóját olvassa fel, majd Ádámtól a ragadozó madarokról hallunk, akiknek 8-szor élesebb a látásuk az emberénél, és arról, hogy az egerészölyv akár három kilométerről is meglátja a nyulat.

A végén a hallgatóság elmondhatja, hogy mit jegyzett meg a felolvasottakból. Karizomból dolgoznak a gyerekek, úgy jelentkeznek, mintha az lenne a kérdés, hogy ki kér fagyit. Én még ilyet nem tapasztaltam, pedig láttam már tanítási órát közlőről.

Petra ismerteti a tábla mellé felfüggesztett napirendet: 9.40-kor szünet, aztán központok következnek, félórás ebédszünet, majd további központok. Ma matek, művészetek, környezet és írás központok lesznek.

Okosabbak, mint egy harmincas

Matematika és nyelvtan feladatokkal folytatódik a tevékenység. A tanci – ez a gyerekek által használt megszólítás – felvetíti a feladatokat a mágneses táblára, a gyerekek pedig a filctollal sorra felírják a megoldást. A nyelvtan különösen érdekes: szórejtvényeket, titkos írásokat fejtenek, madárnyelven beszélnek, olyan szavakat keresnek, melyek oda-vissza olvasva értelmesek. Nem mertem megnézni az okosabb vagy-e, mint egy ötödikes témájú műsort, de most megtudtam, hogy a másodikosok nyelvtanból, ami logika is egyben, kenterbe vernek.

Matekból át kell helyezniük egyetlen vonalkát úgy, hogy a megadott művelet helyes legyen.

Ezután behunyják a szemüket, és elképzelik, milyen testrészei vannak egy emlősállatnak. Aztán rendszerezik az állatokat.

A központokat már a harmadik osztályban nézzük meg, mert a másodikosok félévi tesztet írnak. A félévi teszt alapján (is) értékelik ki a pedagógusok a gyerekek fejlődését. De erről majd később, az értékelésnél.

Ekkora haja volt Mátyásnak

A harmadikosok Demeter Magda tanító nénivel épp élőhelyük szerint csoportosítanak néhány növényt és állatot. Aztán Mátyás királyról beszélnek. Hogy akkora haja volt, mint a tancinak, csak kicsit hosszabb, igazságos volt, de még előtte bezárták, mert a főurak nem akarták, hogy egy Hunyadi legyen a király.

A Corvinákról és az iniciálékról is mesél Magdi tanci, végül elmondja Arany Jánostól a Mátyás anyja című balladát a gyerekeknek.

Van egy örökös izgás-mozgás, egy alapzaj, de alapjában véve kordában tarthatók az események. A tanító néni azt kérdezi, „Mit éreztél, amíg mondtam a verset?”. Aki nem figyelt, vagy nem értette a történetet, az is érzett valamit, így közre tud működni. Szomorúságot, vágyat, anyai szeretetet – hangzik a válasz. Majd azt, hogy mit értettek meg a balladából, a „Mi lett a történet vége?” kérdéssel ellenőrzi a tanító néni.

Ezek olyan apró stílik, amelyek nem feltétlenül a step by step módszerhez köthetők, de fontosak a gyerekek érdeklődésének a felkeltése szempontjából.

Románóra hasfájás nélkül

Nyoma sincs a román hallatán a jól ismert „mintha kő lenne a gyomromban” érzésnek. A Legenda privighetorii c. leckét olvassák. A feladat az, hogy a gyerekek egymástól kérdeznek, és egymásnak válaszolnak a történet alapján. És itt is túljelentkezés van, szinte mindenki részt akar venni a játékban.

Szünet után központok következnek. A központ a hagyományos iskolában a tanítási órának felelne meg, de itt egyszerre zajlik az összes tevékenység.

Az amúgy otthonosan, a romániai iskolához képest high-tech cuccokkal berendezett és felszerelt osztályterem szőnyegmentes részén négy csoport asztal áll. A tanító néni négyfelé, négy központba tereli a gyerekeket, közben megérkezik Ágota tanci is, mivel a step by step osztályokban egyszerre két tanító felügyeli a játékos tanulás menetét.

Központban a gyerek

Az olvasás központban a Mátyás anyját böngészik, a másik csoport nyelvtan feladatokat old, a harmadik társasjátékkal gyakorolja a szorzást és az osztást, míg a művészet központban a magyar királyi koronát készítik el sárga és fényes papírokból. Aki már koronázásra készen áll, az iniciálét rajzolhat magának.

Az alapzaj egy kicsit zavaró, hiszen négyféle tevékenység zajlik egyszerre, és jól látszik a Vekerdy-alaptétel: a gyerek örökmozgó. Ez fegyelmi szempontból egy sokkal szabadabb, a gyerek külső és belső motivációjára alapozó iskola.

– A gyerekek megtanul csapatban, projekteken dolgozni, és kizárni a külvilágot munka közben. Ez a későbbiekben hasznára válik, mert kevés olyan munkahely van, ahol egyedül, csendben lehet dolgozni, és nincsenek zavaró tényezők – magyarázza ebédszünetben **Sebestyén Jolán**, a másodikosok épp délutános tanítója.

A tancik együtt foglalják össze tapasztalataikat a Benedek Elek Pedagógiai Líceumban kb. 7 éve működő step by step rendszerről. Azért együtt, mert ez alatt a néhány év alatt ők is megtanultak csapatban dolgozni – mondják. „Azelőtt becsuktad az osztály ajtaját, és azt csináltál, amit jónak láttál, ez most nem így van”– mondja Joli tanci, aki előzőleg sok-sok évig hagyományos és gyakorló iskolában tanított.

Hozzáteszi, a képzésen azzal kezdték a pedagógusok motivációját, hogy megmutatták egy szép fiatal tanító képét, majd megfordították egy banyáéra, mondván, így fognak kinézni négy év step by step tanítás után.

A gyerekeknek és a szülőknek jó, a pedagógusnak nehezebb

– ezt már Ágota tanci mondja, akinek a gyereke is idejár, úgyhogy ő minden oldalát átlátja a dolgoknak.

Hogy miért jó a családnak? Mert érdekes, mozgással teli, a házi feladat minimális, a tanfelszerelés délutánonként az iskolában csücsül. A gyerek-szülő kapcsolatot nem rongálja az iskola, a projektek elkészítésében lehet segíteni a gyerekeknek, ami a szülőknek is élvezetes lehet.

A gyerekek sokkal nyíltabbak, bátrabbak és érdeklődőbbek, mint a hagyományos iskolát végzetek, van véleményük, és azt ki is merik nyilvánítani. Az önértékelésük nagyon reális, mert minden nap kiülnek a közösség elé, és elmondják, hogy mi tetszett nekik aznap, és mi nem, hogyan érezték magukat. Vagyis minden nap reflektálnak önmagukra, a fejlődésükre.

Nincs megtorlás, elmondhatják, ha valami nem sikerült, vagy aznap nem volt jó napjuk, mert összevesztek a barátnőjükkel, vagy rosszul aludtak. És így a többiek is megértőbbek, beleértve a tancit is.

Itt nem lehetsz „inszuficsient”

A szülők, annak ellenére, hogy nem kell ellenőrizniük folyton a házit, a bepakolt iskolatáskát, jobban megismerik a gyerekük iskolai tevékenységét.

Az értékelés ugyanis nem annyiból áll, hogy megtudod, a gyereked magaviseletből „fébé”-s. Hanem amikor a félévi kiértékelőt hazaviszi a gyerek, megnézheted az erősségeit, a hibáit, és hogy hány százalékon teljesít – derül ki, miközben az egyik gyerek kiértékelő füzetét böngészem.

Nem négyestől felfele, egy hatos skálán, hanem zérótól százig. És a magaviselete biztos nem fébé lesz, hanem megtudod, hogy mennyire tud önállóan dolgozni, mennyire kitartó a figyelme, mennyire érdeklődő, milyen az emlékezete, a kötelességtudata, hogyan alkalmazkodik a közösséghez stb.

Öt oldalas szempontrendszerből áll a harmadikosok értékelője, amit megnézhet a szülő, és egy közösen választott időpontban egyénileg megbeszéljük a tanítóval, hogyan zajlott az év, miben fejlődött a gyerek. Nem akarom megvezetni hagyni magam, de az, hogy a gyerekek nem potenciális kudarc sorozatként élik meg az iskolával, a tanulással ismerkedés négy évét, mágnesként vonz.

Ez az iskola tényleg nem azt nézi, hogy mit nem tud, hanem azt, hogy miben érdemes fejlődni a gyerekeknek.

Hátránya is van a bulinak

Mégpedig az, hogy nem könnyű bejutni, mert előnyt élveznek azok, akiknek a testvére már ott tanul, illetve a Zsibongó napközisek, mert ők partnerintézménybe járnak.

A későbbiekben pedig hozzá kell szokni, hogy vannak tanárok, akiket idegesít, ha a diákok „túlzottan” is aktívak, érdeklődőek, nem lehet annyit mozogni, tevékenykedni, mint az „egynegyben”. Akinek az óvodai étkezési költségek is terhet jelentettek, annak a szülőnek nehezebb eshet kifizetni itt is a havi 110-120 lejt, amibe a napi 4 lejes ebéd és a tanszerköltségek (a művészet központ sok eszközt felemészt) kerülnek.

Túl fáradt az otthoni tanuláshoz

Egy anyuka várja a gyereket az osztály előtt. Maga is pedagógus, úgyhogy neki is van összehasonlítási alapja, az elsős kistesó is idejár. Azt mondja, szeretik ezt az iskolát, egyetlen hátránya, hogy azért néha otthonra is marad gyakorolni, ismételni való, de amire a program végén hazaér a gyerek, már túl fáradt a tanuláshoz. Annak örül, hogy itt meleg ebédet kapnak a gyerekei, biztonságban tudja őket délutánig.

Az előkészítőseknek szerintem még az óvodában lenne a helyük. Nem másért, csak sokaknak ebéd után koppan le a szeme. Van, aki le is dől egy kicsit szunnyadni, Áron most például ébren álmodik.

Munkafüzetben dolgoznak, majd játszanak, végül a napi kiértékelő következik. A legtöbb gyerek a Csicszer tangazdaságba való kirándulásukat értékelte, az állatokat és a vajás kenyeret zöldhagymával, a következő favorit a szünet volt, ahol gilisztát kergettek és tekergettek, illetve

aranyat bányásztak. „Nekem a mai nap az tetszett...” – kezdik, majd azt is hozzátézik, nem tetszett, hogy a társa elrontotta a sapkáját, megrúgta, de bocsánatot kért utána.

Királyság a harmadikban

A harmadikban is elkészültek a koronák, egy egész osztálynyi házicipős király és királynő díszleg. Sorban ülnek be az értékelő székbe. A többiek a szőnyegről figyelnek. A legnépszerűbb itt is a szünet volt, aztán a művészetek központ, elvértve egy-két matek, nyelvtan is elhangzik, illetve, hogy Kata kibékült a barátaival. Ezt mindegyikük elmondta, mennyire jó.

Az egész végig vidámnak tűnő Lexi savanyúan jelenti, hogy egy konfliktus elrontotta a napját, Ágota tanci elismeri, hogy ez tényleg rányomja a bélyegét az ember egész napjára, de közben történtek érdekes, jó dolgok is, azokat se felejtse el a kislány.

Az értékelés végén a koronák a kosárba, a gyerekek kinti cipőbe bújnak, és vidáman hazavágtatnak. Még sok dolguk van. Jövő héten projektbemutatót tartanak a szülőknek, csapatokba verődve készülnek. A tancik jobban izgulnak.

Amit a step by stepről tudni érdemes

A step by step iskolai rendszert a '90-es években fejlesztették ki Amerikában több alternatív oktatási rendszer (pl. Waldorf, Montessori) elemeit felhasználva. Gyermekközpontú rendszer, mely a gyermek természetes kíváncsiságára, tenni vágyására épít, alapelve, hogy olyan tárgyi és szellemi környezetet teremtsen, amely lehetővé teszi a tanulást, és fenntartja az érdeklődést, valamint a valós társadalmi elvárásokra, igényekre készít fel. A step by step jellegzetességeiről

[ITT >>](#)

olvashatunk.

A harmadikosok blogját [ITT >>](#) , az előkészítőöket pedig [ITT >>](#) találod, ha kíváncsi vagy a mindennapjaikra.